

SZKOŁA POLICJI W PILE

<https://pila.szkolapolicji.gov.pl/spp/dzialalnosc/odpowiedzialnosc-dyscypl/73729,Odpowiedzialnosc-dyscyplinarna-w-sluzbach-mundurowych.html>

2021-09-18, 15:27

ODPOWIEDZIALNOŚĆ DYSCYPLINARNA W SŁUŻBACH MUNDUROWYCH

W służbach mundurowych dyscyplina służbowa jest istotnym czynnikiem decydującym o funkcjonowaniu całej organizacji oraz realizacji nałożonych na nią zadań ustawowych, dlatego funkcjonariuszom tych służb stawiane są szczególne wymagania w tym zakresie. W przypadku policjantów świadczyć o tym mogą zapisy art. 25 ust. 1 ustawy z 6 kwietnia 1990 roku o Policji, w którym ustawodawca stwierdził, że służbę w Policji może pełnić obywatel polski o nieposzlakowanej opinii, niekarany, korzystający z pełni praw publicznych, posiadający co najmniej średnie wykształcenie oraz zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych, **podległych szczególnej dyscyplinie służbowej, której gotów jest się podporządkować.**

Dyscyplina służbowa jest jednym z podstawowych warunków jednolitości, sprawności, szybkości, ekonomiczności i efektywności czynności służbowych oraz sprawności realizacji zadań Policji wynikających z uregulowań ustawowych. W tym kontekście niezwykle ważne jest przestrzeganie, określonych przepisami prawa policyjnego, zasad podejmowania decyzji i wydawania poleceń niezbędnych do wykonania zadań; stosowanie przyjętych w Policji sposobów i metod wykonywania zadań oraz zasad postępowania wynikających z hierarchiczności i starszeństwa stopni policyjnych. Funkcjonowanie w Policji organizacji hierarchicznej jest gwarantem zachowania dyscypliny służbowej na poziomie zapewniającym sprawność i skuteczność działania.

Istotę stosunku służbowego policjantów, podobnie jak funkcjonariuszy innych formacji mundurowych, charakteryzuje wysoki stopień dyspozycyjności i zdyscyplinowania, bez których służby te tracą nieodzowną w ich funkcjonowaniu operatywność. Policjanci zobowiązani są m.in. do wykonywania rozkazów i poleceń wydawanych przez przełożonych; liczyć się muszą z możliwością powierzenia im pełnienia obowiązków służbowych na innym stanowisku oraz wyznaczenia i przeniesienia na różne stanowiska, nawet w innej miejscowości, stosownie do potrzeb Policji.

Funkcjonariusze Policji, którzy nie podporządkują się dyscyplinie służbowej wynikającej ze stosunku służbowego, ponoszą odpowiedzialność wynikającą z **rozdziału 10 ustawy o Policji - „Odpowiedzialność dyscyplinarna i karna policjantów”**. W rozdziale tym zostały określone szczegółowe zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej za popełnienie przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu dyscypliny służbowej lub nieprzestrzeganiu zasad etyki zawodowej.

Policjant naruszając dyscyplinę służbową dopuszcza się czynu polegającego na zawinionym przekroczeniu uprawnień lub niewykonaniu obowiązków wynikających z przepisów prawa lub rozkazów i poleceń wydanych przez przełożonych na podstawie tych przepisów. W związku z tym oczywista jest konieczność ustalenia odpowiedzialności indywidualnej w wypadkach naruszenia prawa, bezczynności pomimo obowiązku działania albo wykonania zadań służbowych w sposób profesjonalnie wadliwy. Należy jednocześnie podkreślić, że przewinienie dyscyplinarne musi mieć związek ze służbą lub wykonywanymi czynnościami służbowymi. Dlatego tak istotne jest ustalenie podczas postępowania dyscyplinarnego związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy zachowaniem policjanta a skutkami, jakie to zachowanie wywołało dla interesu służby.

Wydawać by się mogło, że stosowanie procedur związanych z postępowaniem dyscyplinarnym nie powinno stwarzać większych problemów. Jednak w praktyce, w toku prowadzenia postępowań, organy dyscyplinarne sygnalizują wiele problemów, które utrudniają im sprawne wykonywanie obowiązków w tym zakresie, zgłaszają też liczne uwagi. Praktyczna doniosłość odpowiedzialności dyscyplinarnej sprawia, że problematyka ta wymaga rozwinięcia i pogłębionych rozważań. Powyższa uwaga odnosi się do odpowiedzialności dyscyplinarnej w ogóle, a nie tylko do odpowiedzialności dyscyplinarnej w Policji. Jedyne opracowanie monograficzne poświęcone w całości odpowiedzialności dyscyplinarnej

ukazało się ponad 50 lat temu (Z. Leoński, Odpowiedzialność dyscyplinarna w prawie Polski Ludowej, Poznań 1959). Zawarte w nim rozważania dotyczą stanu prawnego, który na skutek upływu długiego okresu od wydania monografii bardzo się zmienił. Tymczasem w aktualnym stanie prawnym nie podjęto dotychczas w polskim piśmiennictwie prawniczym gruntownej i całościowej analizy kwestii odpowiedzialności dyscyplinarnej. O ile coraz częściej można spotkać się z opracowaniami artykułowymi poświęconymi odpowiedzialności dyscyplinarnej w zawodach prawniczych lub medycznych, o tyle nieliczne są publikacje poświęcone odpowiedzialności dyscyplinarnej w Policji.

Świadomość tej sytuacji sprawiła, że w Szkole Policji w Pile zrodził się pomysł stworzenia zainteresowanym cyklicznej możliwości wymiany doświadczeń i poglądów w celu wypracowania takich standardów postępowania, które usprawnią realizację czynności w ramach postępowań dyscyplinarnych i podniosą poziom ich prowadzenia.

Uznano, że optymalną formą realizacji zamierzonego celu będzie, poświęcone tej problematyce, spotkanie o charakterze seminaryjnym, przy jednoczesnym założeniu kontynuacji tego przedsięwzięcia w latach następnych. Pierwsze seminarium *Postępowanie dyscyplinarne w Policji* odbyło się w dniu 5 października 2010 roku. Jego organizatorami były: Szkoła Policji w Pile oraz Wyższa Szkoła Biznesu w Pile, przy współudziale Biura Kadr i Szkolenia Komendy Głównej Policji. W seminarium udział wzięli, oprócz organizatorów, policjanci zajmujący się problematyką postępowań dyscyplinarnych w Komendzie Głównej Policji, komendach wojewódzkich i powiatowych; przedstawiciele środowisk naukowych, m.in. z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Warszawskiego, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. Stanisława Staszica w Pile; przedstawiciele Straży Granicznej oraz prokuratury.

Publikacje:

Seminarium I

[Odpowiedzialność dyscyplinarna w policji](#)

Seminarium II

[Węzłowe problemy prawa dyscyplinarnego w służbach mundurowych](#)

Seminarium III

[Zasady etyki zawodowej w służbach mundurowych](#)

Seminarium IV

[Zbieg odpowiedzialności dyscyplinarnej z innego rodzaju odpowiedzialnością o charakterze represyjnym w służbach mundurowych](#)

Seminarium V

[Wina w prawie dyscyplinarnym służb mundurowych](#)

Seminarium VI

[Postępowanie odwoławcze w sprawach dyscyplinarnych w służbach mundurowych](#)

Seminarium VII

[Odpowiednie stosowanie przepisów innych ustaw w sprawach dyscyplinarnych w służbach mundurowych](#)

Seminarium VIII

[Sankcje dyscyplinarne w służbach mundurowych](#)

Seminarium IX

[Dowody w postępowaniu dyscyplinarnym w służbach mundurowych](#)

FILMY (wystąpienia prelegentów)

IV seminarium (2013)

1. [Zbieg sankcji dyscyplinarnych z innymi sankcjami represyjnymi w służbach mundurowych](#) (prof. zw. dr hab. Andrzej J. Szwarc, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
2. [Odpowiedzialność dyscyplinarna policjanta za przewinienia dyscyplinarne wypełniające znamiona przestępstw pozostających w zbiegu](#) (SSN Wiesław Kozielowicz)
3. [Węzłowe problemy odpowiedzialności dyscyplinarnej żołnierzy](#) (prof. dr hab. Katarzyna Dudka, Uniwersytet im. Marii Curie - Skłodowskiej w Lublinie)
4. [Aksjomatyczna podstawa zbiegu przestępstw i deliktów dyscyplinarnych w służbach mundurowych](#) (dr Piotr Józwiak, Wyższa Szkoła Psychologii Społecznej Wydział Zamiejscowy w Poznaniu)
5. [Zbieg odpowiedzialności administracyjno-karnej z innego rodzaju odpowiedzialnością represyjną w służbach mundurowych](#) (adv. Dawid Korczyński, Uniwersytet Warszawski)
6. [Zbieg deliktu dyscyplinarnego z przestępstwem lub wykroczeniem popełnionym przez policjanta. Odpowiedzialność za naruszenie wizerunku Policji](#) (mł. insp. Sebastian Maj, Komenda Wojewódzka Policji w Opolu)
7. [Zbieg odpowiedzialności dyscyplinarnej z odpowiedzialnością za wykroczenie w służbach mundurowych](#) (dr Anna Korzeniewska - Lasota, Uniwersytet Warmińsko - Mazurski)
8. [W kwestii przedawnienia karalności deliktu dyscyplinarnego policjanta relewantnego prawnokarnie](#) (dr Barbara Janusz - Pohl, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
9. [Prowadzenie postępowań dyscyplinarnych, w oparciu o dowody zebrane podczas postępowań karnych, w kontekście zbiegu czynów przestępczych z przewinieniami dyscyplinarnymi](#) (st. asp. Błażej Dulat, Zarząd Wojewódzki NSZZ Policjantów Województwa Wielkopolskiego)

V seminarium (2014)

1. [O okolicznościach niepozwalających na przypisanie winy policjantowi popełniającemu przewinienie dyscyplinarne \(wybrane zagadnienia materialnoprawne i procesowe](#) - dr Barbara Janusz-Pohl
2. [Wina jako podstawa odpowiedzialności dyscyplinarnej represyjnej](#) - doc. dr Ireneusz Adamczak
3. [Prawne konsekwencje oparcia odpowiedzialności dyscyplinarnej w służbach mundurowych na zasadzie winy \(wybrane zagadnienia\)](#) - dr Piotr Józwiak
4. [Praktyczne problemy ustalania winy w postępowaniu dyscyplinarnych służb mundurowych](#) - prof. dr hab. Katarzyna Dudka
5. [Odpowiedzialność dyscyplinarna w Policji jako element kształtowania wizerunku formacji. Aspekt winy](#) - mł. insp. Sebastian Maj
6. [O dwoistym ujęciu winy w postępowaniu dyscyplinarnym policjantów](#) - sędzia Sądu Najwyższego Wiesław Kozielowicz
7. [Konwersja reżimu odpowiedzialności za niektóre zachowania stanowiące delikty dyscyplinarne w aspekcie zasady winy](#) - dr Dawid Korczyński
8. [Domniemanie niewinności w postępowaniu dyscyplinarnym policjanta](#) - adv. Marcin Czwojda

VI seminarium (2015)

1. [Kontrola kasacyjna postępowania dyscyplinarnego w służbach mundurowych](#) - sędzia Sądu Najwyższego Wiesław Kozielowicz

2. [Sądowa kontrola orzeczeń dyscyplinarnych](#) - prof. dr hab. Katarzyna Dudka
3. [Zasada dwuinstancyjności w postępowaniu dyscyplinarnym w służbach mundurowych](#) - prof. dr hab. Hanna Paluszkiewicz
4. [Zakres przedmiotowy prawa do wniesienia środka odwoławczego w postępowaniach dyscyplinarnych przeciwko funkcjonariuszom służb mundurowych](#) - prof. dr hab. Radosław Giętkowski
5. [Konstytucja a podstawowe zasady odwoławczego postępowania dyscyplinarnego policjantów](#) - dr Piotr Józwiak
6. [Udział obrońcy w dyscyplinarnym postępowaniu odwoławczym funkcjonariuszy Służby Celnej](#) - prof. dr Ireneusz Adamczak
7. [Ukształtowanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia organu odwoławczego w postępowaniu dyscyplinarnym wobec policjantów](#) - dr Barbara Janusz-Pohl
8. [Wpływ polityki wizerunkowej w Policji na orzecznictwo dyscyplinarne w II instancji](#) - mł. insp. Sebastian Maj

VII seminarium (2016)

1. [Odpowiednie stosowanie przepisów innej ustawy jako problem wykładni prawa](#) - prof. dr hab. Hanna Paluszkiewicz
2. [Odpowiednie stosowanie instytucji zasad wsółżycia społecznego przy określeniu odpowiedzialności dyscyplinarnej policjantów](#) - sędzia Sądu Najwyższego Wiesław Kozielowicz
3. [Odpowiednie stosowanie przepisów kodeksu karnego w sprawach dyscyplinarnych policjantów](#) - dr Piotr Józwiak
4. [Analogia legis na gruncie ustawy o Policji - zagadnienia wybrane](#) - dr Barbara Janusz-Pohl
5. [Stosowanie przepisów kodeksu postępowania administracyjnego w postępowaniach dyscyplinarnych wobec funkcjonariuszy służb mundurowych](#) - prof. dr hab. Radosław Giętkowski
6. [Odpowiednie stosowanie przepisów kpk w postępowaniu dyscyplinarnym wobec żołnierzy zawodowych](#) - prof. dr hab. Katarzyna Dudka
7. [Odpowiednie stosowanie przepisów kodeksu postępowania karnego w prawach dyscyplinarnych w Służbie Celnej](#) - prof. dr Ireneusz Adamczak
8. [Sprawność postępowania dyscyplinarnego w Policji i jego wpływ na wizerunek formacji. Stosowanie ustawy o lekarzu sądowym](#) - mł. insp. Sebastian Maj
9. [Aksjologia wprowadzania do przepisów dyscyplinarnych w służbach mundurowych przepisów dotyczących odpowiedniego stosowania innych ustaw](#) - adw. Magdalena Mościcka-Podstawka

VIII seminarium (2017)

1. [Luz decyzyjny w procesie wymierzania kary w postępowaniu dyscyplinarnym w Policji](#) - sędzia Sądu Najwyższego Wiesław Kozielowicz
2. [Rażąca niewspółmierność kary jako podstawa odwoławcza w sprawach dyscyplinarnych funkcjonariuszy Policji](#) - prof. zw. dr hab. Paweł Wiliński
3. [Optymalizacja sankcji dyscyplinarnej - rozważania w kontekście gwarancyjnej funkcji zakazu reformationis in peius na gruncie ustawy o Policji](#) - dr Barbara Janusz-Pohl
4. [Uchylenie karalności i darowanie karania w sprawach dyscyplinarnych w służbach mundurowych](#) - dr Piotr Józwiak
5. [Środki dyscyplinarne orzekane wobec żołnierzy](#) - prof. dr hab. Radosław Giętkowski
6. [Caultea in poenam w ogólnej dyrektywie wymiaru kary w postępowaniu dyscyplinarnym funkcjonariuszy Policji](#) - prof. dr Ireneusz Adamczak
7. [System kar dyscyplinarnych w ustawach o służbach mundurowych. Uwagi de lege lata i postulaty de lege ferenda](#) - dr Olaf Włodkowski

8. [Zatarcie kar i środków dyscyplinarnych - wybrane zagadnienia](#) - mgr Tomasz Kosicki
9. [Kierunek planowanych zmian legislacyjnych w policyjnym postępowaniu dyscyplinarnym](#) - kom. Anna Wilczyńska-Dykty